

Een schaatsavontuur naar Polen werd verplaatst naar Zweden

Maar wel met de bus !

Een privé-tocht, (met HLSK groep III normen), van 14 t/m 23 februari 2020.

Samengesteld door Paul van Os.

Vorig jaar kreeg Marcel van Bommel het idee om een volledige week (10 dagen) op pad te gaan. En wel naar Polen. Een gebied wat nog weinig is ontdekt als mogelijk schaatsgebied.

In Mazurië liggen vele meren. Ooit is daar gepoogd een alternatieve Elfstedentocht te houden. Die werd afgeblazen omdat er in Nederland een tocht mogelijk bleek, en ook is gehouden. Vele schaatsers zijn toen vanuit Mazurië in allerijl naar NL 'gevologen'.

Deelnemers:

Gids: Marcel van Bommel, Jos Lenferink.

Deelnemer: Tom Segers, Jeroen Zonneveld, Jan Boot, Wim Laning, Max Kohnstamm, Paul van Os.

De leeftijd van ons lag ergens tussen 55 en 70 jaar (we kunnen zo aansluiten bij een ouderenvereniging).
Hoog tijd om vooral jongere leden te werven voor de HLSK!

Tom, Jeroen, Jan, Marcel, Jos.

Wim, Tom, Marcel.

Marcel, Jos, Max, Tom, Jan, Wim.

De HLSK

De Hollandse Langetochten Schaats Klub (www.hlsk.nl) is een organisatie die zich richt op het schaatsen op natuurijs met inachtneming van het Zweedse veiligheidssysteem.

- Schaatsen waar ijs ligt.
- Buiten de geveegde banen.
- Samen uit, samen thuis.
- Veiligheid, middels risicoanalyse, staat voorop.
- Alle kosten samen delen.
- De benodigde taken in voorbereiding en uitvoering onderling verdelen.
- Elkaar ondersteunen daar waar nodig.
- Behalve de serieuze aanpak hoort er zeker veel ruimte te zijn voor humor en pret.
- ...
- Met een tevreden gevoel thuiskomen.

En ikzelf

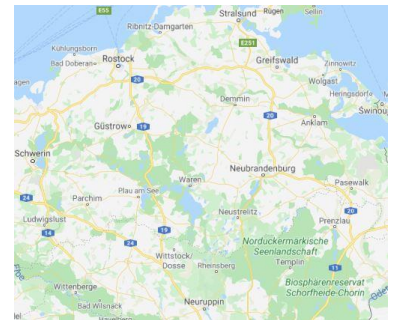
Verantwoording over de tekst

De HLSK is aangesloten bij www.Skridsko.net, van de gezamenlijke Zweedse schaatsclubs (+Noorwegen, Finland, NL). Daar worden alle tochten beschreven met een tocht rapport, een gps-route op landkaart, 1 of meerdere isobs (ijsobservaties), foto's en video's, en soms commentaren van lezers.

Ik probeer een beschrijving te maken van onze 10-daagse reis naar 'het ijs'. In de beschrijvingen van 16-21 februari heb ik de gegevens van de tocht rapporten overgenomen. Tussendoor heb ik (*in italic*) extra informatie toegevoegd.

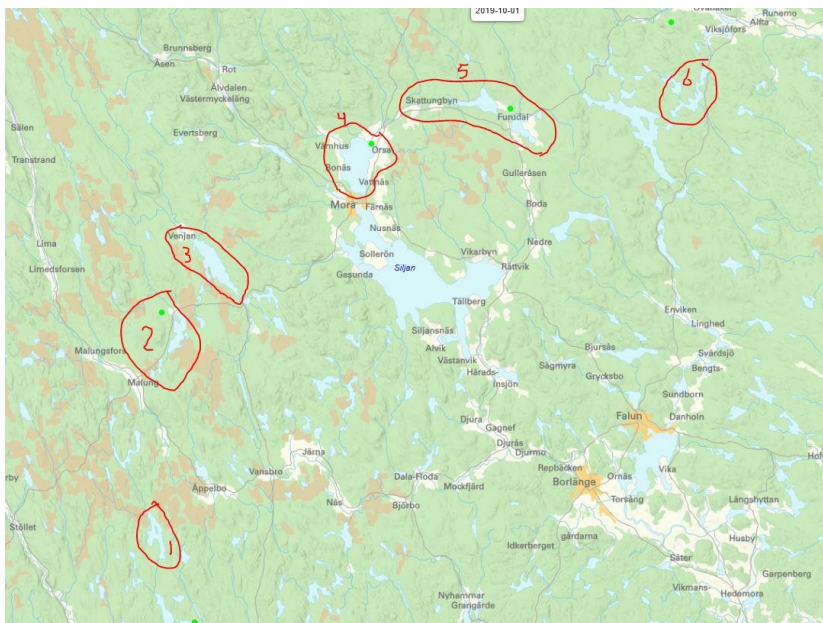
Onze voorbereiding

Op 17 september 2019 kreeg ik een eerste bericht van Marcel over "een week schaatsen". En op 20 november heeft Marcel een app-groep aangemaakt "Polengroep". Sindsdien zijn er allerlei voorbereidingen gedaan over kaarten, bus huren, overnachtingsmogelijkheden, Marcel, Tom en Paul hebben de nodige info met de groep gedeeld. Op 8 december werd de groep omgedoopt in "ijszwerftocht". Onze intentie was om in Mecklenburg-Vorpommern te beginnen met ijs zoeken, en dan steeds verder doortrekken naar Mazurië.

Eind januari begon het steeds duidelijker te worden dat Polen mogelijk onvoldoende winterinvloeden zou krijgen. De ijsgrens ligt nog steeds boven de lijn Oslo-Stockholm-Helsinki. Geen prettig vooruitzicht om langer dan gebruikelijk te moeten reizen. Alternatieven Zweden en Noorwegen, maar ook Finland, worden bekeken en in de gaten gehouden op o.a. Skridsko.net. Voorkeur om te gaan met een bus, zou betekenen dat we mogelijk 29 uur op de boot naar Helsinki zouden kunnen zitten. Voor actieve schaatsers geen echt leuke "bezigheid".

Schaatsgebied

Deze keer hebben we graag de oproep van Thera ter harte genomen. Niet vliegen, maar rijden, CO2-reductie.

In bijgaande kaart kun je zien waar we ongeveer hebben geschaatst en overnacht.

In het gebied rond Malung, Mora, Orsa, Rättvik, Edsbyn.

De rode lijn geeft aan waar we hebben geschaatst.

De groene stip geeft aan waar we hebben overnacht. Aan het eind een overzicht van de adressen.

Belevenissen van dag tot dag.

Op de volgende pagina's erg korte weergaven van onze belevenissen. Het is ondoenlijk om elke indruk, emotie, vergezicht, ... om te zetten in een beschrijving.

14-02-2020 Van huis weg

Vrijdag 14 februari vanuit Kamerik, Amsterdam, Rolde en Ruinerwold op weg naar Tjalleberd. Verzamelen bij Jos. Boodschappen worden overgepakt in de stevige kratten die Paul heeft meegenomen. Alle tassen, rugzakken en stokken worden in de bus geduwd. De achterklep ging de eerste keer niet goed dicht. Herschikken, en ja het lukt.

Alvorens de Amsterdammers op pad konden, ging Marcel nog “even” naar Arnhem om de geleverde bus om te ruilen. Een armleuning zat niet goed. Ondanks dit oponthoud, konden we slechts een half uur na de planning vertrekken uit Tjalleberd naar Puttgarden.

De reis ging zo voorspoedig. Soms flink boven de geplande 120 doorknarren en om de beurt even ruilen om te rijden. Om 22.30 uur kwamen we aan bij Haus Marinus. De dame op nr 1 was nog wakker, wilde ook snel gaan slapen. Nog even € 40 contact bijbetalen. En naar onze appartementen (boven elkaar). Wim en ik op een uittrekbare bank. Gelukkig wel een onderlaken, een kussensloop en handdoeken aanwezig.

15-02-2020 Tuf-tuf door Denemarken en Zweden

’s Morgens om 7.00 uur op weg. Na 5 minuten stonden we al te wachten op de boot. Op de boot hebben we een ontbijt genomen. Saaie rit eigenlijk. Geen winterse omgeving, wel veel regen. Niet echt om vrolijk van te worden. Uiteraard was de pret in de bus soms om te snijden. Grappen, grollen, serieus, slaperig, stil, ... We deden ons best om zo aangenaam mogelijk deze noodgedwongen lange afstand van ruim 900 km door te komen.

Om ca. 16.00 uur komen we aan bij Tyngsjö Vildmark. Marry van Beek brengt ons naar de 2 hutten die we kunnen gebruiken. In de grootste hut gaan Jeroen en Jan aan de slag met het eten van Max. Bijna alle eten van Max maken ze klaar. De tafel staat overvol met overheerlijke gerechten. Het was verschrikkelijk lekker. Onze buiken zaten (veel te) vol. Na afloop kwamen we er achter dat veel te veel eten is warm gemaakt. Nog later kwamen we er achter dat 1 bak met kippenvlees niet is gebruikt. Gelukkig maar. We hadden van al dat eten wel 3 dagen kunnen eten. *Op de foto de overheerlijke chocoladetaart!*

16-02-2020 Windy and wet on Kvien

Marcel: We kozen deze dag voor Kvien vanwege de verwachting dat het ijs hier hard zou blijven, ondanks de hoge luchttemperatuur. Dit bleek te werken, het stöpis was van het begin tot het einde moeilijk. Alleen op plaatsen waar geen wind stond, werd het aan het eind van de ochtend een beetje zacht. We begonnen zonder regen aan de zuidoostkant. Normaal begin je met veel wind tegen de wind in, in dit geval aan de noordkant, maar andere rapporten lieten zien dat het moeilijk was om hier te beginnen. Als compensatie gingen we terug langs de westkant, zoveel mogelijk uit de wind. Dit bleek ook te werken.

We schaatsen tegen de klok in, maar vanwege de sterke wind (die duidelijk meer dan voorspeld was) en de regen, besloten we niet helemaal naar het noorden te gaan, maar de reis in te korten.

Meniggeen was een aardig nat geworden. Wel een regenjas aan, maar geen regenbroek, dat is vragen om een natte broek. Menig kledingstuk en rugzak moest dus gedroogd worden. Gelukkig is het in de meeste Zweedse accommodaties warm genoeg.

Tom en Paul hebben de hutspot met bruine bonen, en worst, opgewarmd. In deze groep kenden de Amsterdammers deze versie van hutspot nog niet. Zij vonden het ook geen normale samenstelling.

17-02-2020 Nice day at Öjen

Jos: Omdat het nog steeds heet is in ons schaatsgebied, hebben we besloten om iets meer naar het noorden te gaan: naar Öjen. De verwachting was dat het stöpis hier hard zou blijven. De windvoorspelling was dat er een zeer sterke wind was en die gedurende de dag toenam. Öjen is dan een goed meer om te doen, afgezien van beschutting, wordt het ijs ook beveiligd door de vele eilanden.

We schaatsten het meer linksom, eerst tegen de wind in. We moesten een paar landpassages maken, vanwege een paar rûks of open secties. De eerste passage was op het eiland Jönner.

Dan 13 kilometer tegen de wind in. Dan met de wind in zijn rug zigzaggend tussen de eilanden in het oosten. Het överis verdwenen, maar het witte stöpis werd zacht. Het donker gekleurde stöpis bleef hard. Na 3 nachten slecht

geslapen te hebben, werd het echter te zwaar voor Jeroen. We besloten toen om hem terug naar de auto te brengen. *(Bij de opstapplaats staat een grote Tipitent. Daar hebben we een fika gehouden).* We sloten af met een nieuwe ronde op Bysjön (door Jos, Marcel en Paul). De wind was erg sterk, maar dit leuke werk is ook prettig!

Naschrift, van de bekende dichter H. Mulders *(de broer van...)*:

helder water
het zwartste ijs
koel regeert de vorst

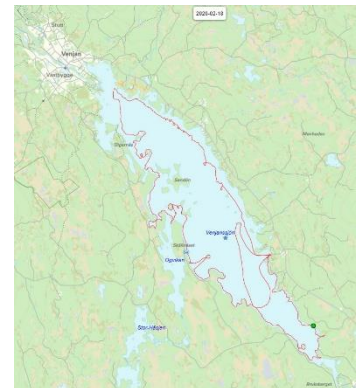
Deze avond zijn alle restjes van Max' eten, aangevuld met de bak kippenvlees, opgediend. Het was ook nu voldoende voor onze hongerige magen.

18-02-2020 Beautifull Venjanssjön with dessert for Wim.

Paul. Het alarm gaat 's morgens om 6.15 uur af. Na een goed ontbijt pakken we onze spullen in. We gaan naar Venjansjön. Gistermiddag hebben we het meer bekeken. Toen was er water op het ijs.

Vanmorgen een klein laagje överis. Geweldig om op te schaatsen. We begonnen met de klok mee naar het zuiden. Daar vonden we open water bij Oxbasunden / Hästhagen. Aan de westkant.

Na de Fika in Björknäset nam Israv Jeroen de leiding. Ondanks zijn verwondingen en pijn deed hij zijn best om ons pad te effenen. We gingen langs en rond enkele eilanden. Dan richting de Vik naar Ogströmmen. We kwamen naar Skällnäs. In de Vik is er een groot open water vanwege de sterke wind vanuit de richting van de instroom. Israv Jeroen leidde ons 2 uur lang.

Dan verder langs de westkust naar het noorden. We zijn naar Kräggar gekomen. Het överis werd steeds moeilijker. Vanuit Kräggar gingen we naar het zuiden langs de oostkust. Jeroen had veel moeite met överis. Hij werd een tijdje door Marcel getrokken.

Hoe meer we naar het midden van het meer gingen, hoe minder we het verlangen hadden om terug te keren naar het överis. Toen we bij de bus aankwamen, besloten we tot een extra ronde. Wim nam de leiding tegen de wind in. Jos, Marcel en Paul volgden in zijn spoor. Het is duidelijk dat de koude wind het överis sterker heeft gemaakt. We gaan met een tevreden gevoel van het ijs. Dan naar het Vandrarm van Orsa.

19-02-2020 Magnificent Orsasjön.

Tom: Met isråv Jeroen een dag in de ziekenboeg, en de langverwachte aankomst van Max, konden we met 7 personen vertrekken vanaf de camping op Orsa. We schaatsen tegen de klok in. We hielden het tempo niet te snel omdat er een beetje överis en glasis was. Jos leidde ons vakkundig door of tussen de ellende. Het meeste stöpis was perfect en hard. Te goed voor onze schaatsen, die de laatste dagen wat scherpte hadden verloren (*door het vele zand vanaf de zandstranden aan de kusten*). Gelukkig hielp het om de schaatsen van links naar rechts en viseversa te schakelen, waardoor het gevoel van comfort en veiligheid weer op het vertrouwde niveau kwam. Rond 10 uur, in Vamhus, was het tijd voor onze eerste fika. De zon en een picknickbank verleidden ons om in de zon aan de rand van een veld te gaan zitten.

Veruit mijn minst mooie fika-plek ooit. Terug op het ijs gingen we onder leiding van Marcel richting het open water bij Mora. Af en toe kon een Råk worden gezien. We vonden een eenvoudige passage zonder grote problemen. Ons aspirant-lid Wim moest deelnemen aan een spannende oefening om zijn deelnemersbadge te kunnen naaien (*op zijn rugzak*). Max wierp zich op het ijs als een volleerd acteur. Gelukkig was Wim snel ter plaatse. Met

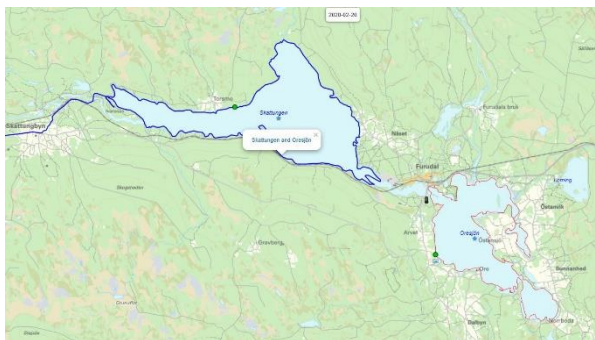
een perfecte worp redde Wim Max! De middag fika hielden we ruim boven Vattas op het dok bij een kleine haven. Een beetje een teleurstelling omdat de gedroomde fikaspot onbereikbaar bleek, omdat het ijs overal rond de eilanden los was en ons niet naar het land wilde brengen. Te veel water en dun ijs. Het werd duidelijk dat we de weg terug moesten voorzien van de nodige krullen en bochten (bijna) rond eilanden om te voorkomen dat we veel te vroeg naar Orsa terugkeerden. Rond 3 uur trok de kust ons weer aan voor een fika. Zon in het gezicht, rugzak onder het hoofd en ... Nee, we gingen weer aan het werk .. Marcel draaide zich om en draaide zich om elke steen en tak in het ijs die het een zoete wens had. En we hebben de voorkant, zijkant en achterkant van elk eiland gezien. We kwamen moe en voldaan aan in Orsa.

*Een prachtig
uitzicht vanuit
Orsa Camping
naar het meer
>>.*

20-02-2020 Skattungen and Öresjön.

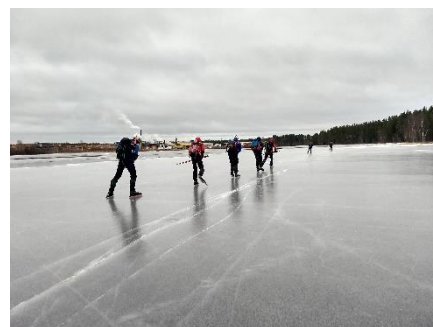

Jos: Vandaag zijn we begonnen aan onze 8e dag van onze reis over ijs. Onze bedoeling was om door Noord-Europa te reizen en op zoek te gaan naar ijs, maar vanwege het totale gebrek aan ijs ergens anders in Europa, belanden we in ons zo vertrouwde en zeer mooie Zweden. Zweden heeft altijd schaatsbaar ijs. De lijn Malung-Mora-Edsbyn-Söderhamn bestaat dit seizoen al maanden, dus deze reis vindt hier ook plaats.

De goede lezer heeft nu gemerkt: 8e dag, is dit niet de 7e dag? Klopt, maar gisteren was er geen tijd om het rapport te maken,

veroorzaakt door een wonderbaarlijke wandeling van een koffer naar een onmogelijke hoek in het vandrarmen en een 45 minuten durende groepszoektocht naar dat ding. Dus ik doe het vandaag, 21 februari. Ik heb hier tijd voor, omdat ik voor de eerste keer in mijn leven werd gedwongen om op het prachtige Mållången van het ijs te gaan. Een reis van 10 dagen is behoorlijk zwaar en alles gebeurt in de groep: pijnlijke valpartijen, virussen, lichamelijke en geestelijke pijnen kloppen. Deze fantastische groep ondersteunt elkaar echter fantastisch en blijft gewoon schaatsen!

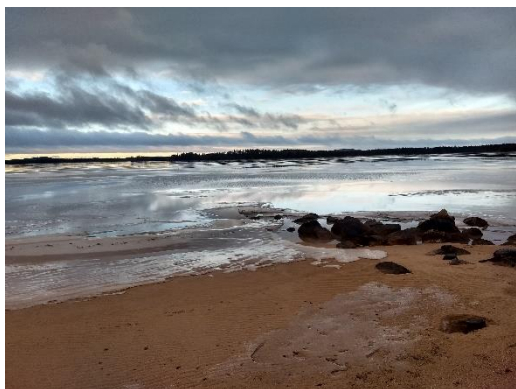
(op Skattungen hoorden we prachtige geluiden van zingend ijs, dat wilde ik opnemen met een video; helaas bleek ik achteraf slecht 1 foto te hebben gemaakt >>).

We hebben deze meren met de klok mee geschaatst vanwege de windvoorspelling. Om de groep een wandeling te besparen, hebben we besloten om tussendoor met de auto te gaan. Skattungen was de eerste. De nacht was koud geweest, voor het eerst zelfs (hard) bevroren. Niet zo moeilijk om de voorspelling uit te laten komen: komt door de köldspricka. Dit is hoe liefde bloeit op het ijs: Max kwam Jos troosten na een val. Vrienden door 'dik en dun'. ("*< Love is on the ice*"). Het ijs was mooi en we rondten het meer snel. Een ritje met de auto naar Öresjön en terug op het ijs waar de wind aanzienlijk was gegroeid. Opnieuw was er geweldig ijs en was er voldoende tijd om het zuidelijkste punt na de brug af te ronden. Ijszeilwedstrijden sierden ons zicht! *(er bleken veel Nederlanders bij te zijn; hoorden we van de NL-er die ook in ons FF&E-hotel overnachtte)*. De weg terug was vrij zwaar en leerzaam vanwege rücks en een leuke situatie. Het was begonnen te sneeuwen en het meer werd wit. Alleen de instroom van de Öreälven was van een afstand donker van kleur

en passeerde het hele meer. Geen zin in schaatsen, dus het laatste stukje lopen. Voor de zekerheid ging Marcel kijken. De donkere lijn bleek 20 cm dik kárnis te zijn. Ja Rob: Ik herinner me je lessen plotseling weer: kijk altijd, vertrouw je ogen niet. Net voor het donker kwamen we terug bij het busje: alweer een geslaagde dag.

21-02-2020 Mållången.

Marcel en Paul: We beginnen om 8 uur bij de Badeplats van Skräddrabo. We hebben een beetje Överis gevonden. De wind was 4 m / s met pieken tot 10 m / s. Na ongeveer een half uur gaf Jos aan dat hij te ziek was. Hij heeft een virus opgelopen. Wim en Tom brachten hem terug naar het

Vandrarhem. De achterblijvers gingen de noordelijke Viken verkennen totdat de chauffeurs terug waren.

Daarna gingen we verder met een zware tocht tegen de wind in met Överis. We probeerden naar Tälningån te komen. Helaas was de doorgang te zwak. We besloten om op Målången te blijven. We hebben aan de rechterkant rond Granön geschaatst. Links was open water. Aan de bovenzijde van Granön ontmoetten we een gids van Naturguiden, met in de groep enkele Nederlanders die voor het eerst in Zweden schaatsen. Ik heb een jongeman wat uitgelegd over “piposchaatsen” over lastig ijs.

We probeerden alle Viken te ronden, maar we vonden af en toe open water. We hebben vooral de noordwestelijke Viken verkend.

Op het einde werd het schaatsen zwaarder. We besloten om terug te gaan om 15:00 uur en eindigden om 16:00 uur.

22-02-2020 De terugreis

Evenals de heenreis is ook de terugreis flink saai. Ook nu veel wind en regen onderweg. Op de boot klotst het water fors tegen de voorruit. Gelukkig is die sterk genoeg.

Nawoord

Ik vond het een intensieve week. De lange reis was te doen doordat we om de beurt elk ongeveer 2 uur achter het stuur zaten. Een enkele korte pauze onderweg. De pauzes op de beide boottochten werden benut om te eten of koffie te drinken.

Een HLSK schaatstocht wordt veelal gepland over 5 dagen. Mooi overzichtelijk, met een vrij direct eindpunt. Dit keer hebben we 10 dagen gepland. Dit betekent ook dat we langer op elkaar aangewezen zijn. Het is goed daar bij de voorbereiding extra aandacht voor te hebben.

Ondanks enkele onprettige momenten op of naast het ijs, denk ik terug aan een geslaagde week, met veel schaatsplezier, mooie vergezichten, soms lastige *råks* (breuklijnen), *överis* wat wel eens broos was, en soms (te) zacht *stöpis*, of *glassis* wat prachtige geluiden geeft, maar gevaarlijk scherp is als je komt te vallen.

Een avontuur dus om in mijn herinnering vast te houden.

Paul van Os

Met dank aan de data uit Skridsko.net,
foto's vanuit de groep, video's van mezelf.

19-2	HLSK privé tocht op Orsasjön	https://youtu.be/2oAp5i6DOv4
	Plurrrning exercise	https://youtu.be/rFUMjFmwZNk
20-2	Relaxed over Oresjön	https://youtu.be/4AZqI-rsYxw
	Also Oresjön	https://youtu.be/j42J6_FnG20
	Oresjön in the snow	https://youtu.be/ooA3FC5kIF4

Extra info:

- www.hlsk.nl
- www.skridsko.net

Overnachtingen

- Nacht 1: Haus Marinus, Kabunskoppel 1, 23769 Puttgarden auf Fehmarn. www.haus-marinus.de. +49 4371 864228. €25 pp. (verhuur per kamer, via Booking.com).
- Nacht 2: Tyngsjö Vildmark, Tyngsjö Stugby 6, 78694 Äppelbo. www.tyngsjovildmark.com, +46 281400 10. René Boogaard en Marry van Beek blijken het park binnenkort over te dragen aan een nieuwe eigenaar.. €24,90 pp.
- Nacht 3: Öje Vandrarhem & turistgard. Box 23 Centrum, 78061 Östra Öje. www.oje.se. +46 70 274 7530. €25,70 pp (incl €2 voor de sauna).
- Nacht 4: Orsa Camping, Bowlingvägen 1, 794 31 Orsa. www.orsacamping.se. +46 250 462 00. €31,42 pp. (kennelijk is de 1-persoons kamer die Jeroen heeft versierd toch doorberekend).
- Nacht 5: Orsa Camping, Bowlingvägen 1, 794 31 Orsa. www.orsacamping.se. +46 250 462 00. €22,25 pp.
- Nacht 6: Furudals Vandrarhem och Camping. Järnvägsgatan 1, 79070 Furudal. www.furudalsvandrarhem.se. €24,94 pp.
- Nacht 7: STF Vandrarhem Edsbyn. Hogatan 15, 82894 Edsbyn. www.svenskaturistforeningen.se. +46 70 688 0434. €24,60 pp.
- Nacht 8: Idem.
- Nacht 9: FF&E Hotel Dania, Fährhafenstrasse 1001, 23769 Puttgarden auf Fehmarn. www.ffe-hotels.com. +49 4371 8660. € 24,50 pp incl uitstekend ontbijt. (verhuur per kamer, via Booking.com).

Kerngegevens vanuit Skridsko.net

Datum	16-2	17-2	18-2	19-2	20-2	21-2
Deelname	7	7	7	7	8	8
Kilometers	34	44	62	82	72	55
Plurrrning	0	0	0	0	0	0
Ongeval	0	0	0	0	0	0
Groep	Privé	Privé	Privé	Privé	Privé	Privé
Bewolking	bewolkt, regen va 10.00	bewolkt	half bewolkt	zonnig	bewolkt	zonnig
Temperatuur Celsius	5/6	4/5	3/6	-3/5	-3/1	2/5
Wind m/s	7	7	4	2	4	4
Windrichting	Z/ZW	ZW	NO	NO / Z	Z	O / NO
Tijd van - tot	08:00 – 12:30	08:00 – 15:00	08:00 – 16:00	07:45 – 16:30	08:00 – 17:00	08:00 – 16:00
Opstapplaats	Kraftverk	Öjen cvamping	Rullbo	Orsa camping	Skattungbyn	Skraddrabo
Eindplaats	Kraftverk	Öjen camping	Rullbo	Orsa camping	Furudal	Skraddrabo
Meer	Kvien	Öjen	Venjangssjön	Orsasjön	Skattungen, Oresjön	Målången
Tekst op Skridsko	Jos	Jos	Paul	Tom	Jos	Marcel/Paul
IJsobservaties	1	2	1	1	2	1
Foto's	10	4	3	10	2	4
Video	0	0	0	2	3	0
Likes	11	10	11	4	6	10
Commentaren	2	1	1	2	4	2